

Ocena

rozprawy doktorskiej lek. Laury Ziuzi-Januszkowskiej pt. *Wybrane czynniki predykcyjne w ocenie prawdopodobieństwa rozpoznania oraz ciężkiego przebiegu zakażenia SARS-CoV-2 z uwzględnieniem zaburzeń węchu.*

Trwająca od kilku lat pandemia COVID-19 ma swój wymiar medyczny, gospodarczy ale przede wszystkim społeczny. Strach przed zakażeniem a jednocześnie konieczność niesienia pomocy chorym odcisnęła olbrzymie piętno na całe nasze środowisko. Ze względu na specyfikę schorzenia a przede wszystkim jego symptomatologię lekarze naszej specjalności stali się w sposób naturalny lekarzami z „pierwszej linii frontu” walki z tą chorobą. Pierwsze objawy choroby: katar, zaburzenia węchu, smaku bóle głowy a z drugiej strony podstawowe zabiegi otolaryngologiczne (m. in. operacje nosa, migdałków czy tracheotomia) sprawiły, że lekarze otolaryngolodzy (poza stomatologami i anestezjologami) byli jednymi z najczęściej chorujących na SARS-CoV-2. Miejsce i rola otolaryngologów w strukturze szpitali dedykowanych chorym na COVID-19 pozostawała ważna i pewnie stąd doświadczenia tych zespołów mają olbrzymie znaczenie dla całego środowiska medycznego. Badania podjęte przez Doktorantkę dotyczą również tego zagadnienia i doskonale wpisują się w te potrzeby.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska składa się z 4 powiązanych tematycznie publikacji pochodzących z renomowanych czasopism medycznych o łącznym współczynniku oddziaływania IF 17,524. Całość opatrzona jest wstępem, rozdziałem materiał i metodę, w których autorka omawia założeniami badań, wykorzystane metody statystyczne oraz rozdziałami: podsumowanie i wnioski. Procę uzupełnia piśmiennictwo, zgody lokalnej komisji bioetycznej na prowadzone badania oraz oświadczenia o współudziale autorów publikacji.

Pierwsza praca dotyczy zaburzeń węchu u pacjentów z COVID-19 oraz ich wartość predykcyjną w ocenie prawdopodobieństwa zakażenia SARS-CoV-2. W pracy autorka omawia wykorzystanie prostego, szybkiego, taniego i wielomodalnego testu węchowego (ocenianego ilościowo i jakościowo) u pacjentów w różnym wieku i z różnym (z reguły ciężkim, wymagającym hospitalizacji) przebiegiem choroby. Pacjenci z gorszymi wynikami psychofizycznymi tych testów byli dłużej hospitalizowani. Doktorantka wskazuje na wagę testu węchowego oraz podkreśla jego rolę uzupełniającą do testów RT-PCR wskazując jednocześnie na możliwość jego wykorzystania do prostych skriningów detekcji zakażenia. Praca napisana jest przejrzysto. Konstrukcja całego badania, jego przeprowadzenie oraz elementy statystyczne są wykonane prawidłowo i z należytą dbałością. Chciałbym szczególnie wskazać na rozdział Appendix, w którym czytelnik może zobaczyć wszystkie

wyniki badań – to niezwykła i niestety rzadka cecha u naukowca – przedstawiania całości materiału a nie jego fragmentu niejako „pasującego” do założeń pracy. Z dużą przyjemnością poznał bym zdanie Doktorantki (jako ekspertki) nt. rehabilitacji węchowej u pacjentów z COVID-19, jej celowości, techniki wykonania i przede wszystkim skuteczności.

Druga praca jest pracą poglądową nt. aktualnej wiedzy o patogenie zaburzeń węchu w przebiegu COVID-19. W artykule czytelnik znajdzie ponadto podział zaburzeń węchu oraz wytłumaczenie że zaburzenia te w tym schorzeniu mogą powstawać we wszystkich trzech mechanizmach: przewodzeniowym, centralny i czuciowo-nerwowej. Artykuł napisany jest bardzo przejrzysto, rycina podwyższa i ubogaca jego walory. Jako recenzent chciałbym z dumą podkreślić wykorzystanie przez Doktorantkę prac pochodzących z polskiego ośrodka -CM UMK w Bydgoszczy (Ref. 21, 45, 87).

Trzecia praca porównuje obraz kliniczny oraz przebieg COVID-19 w zależności od wariantów wirusa SARS-CoV-2 (w tym przypadku chorych hospitalizowanych w trakcie drugiej i trzeciej fali zachorowań) w grupie młodych dorosłych. Doktorantka nie stwierdziła różnic pomiędzy falami zachorowań w zakresie objawów, wskaźników masy ciała, palenia tytoniu oraz chorób współistniejących. Niektóre obserwacje i wynikające z nich wnioski są szczególnie interesujące np. ocena „burzy cytokinowej”, wskazanie na podwyższenie poziomu LDH, poziomu CK-MB, poziomu kreatyniny, poziomu witaminy D3 czy poziomu wapnia jako niezależnych czynników rokowniczych co do ciężkości przebiegu choroby. Chciałbym podkreślić, że Doktorantka zbudowała wielospecjalistyczny zespół badawczy z jednego ośrodka klinicznego i choć sama wskazuje na pewne ograniczenia wynikające z tego to bezsprzecznie wszystkie wyniki badań pochodziły z tego samego laboratorium i wszystkich pacjentów obowiązywała podobna doktryna terapeutyczna. Ta praca w mojej ocenie jest najbardziej wartościowa i ma bezsprzeczny wymiar praktyczny. Namawiał bym bardzo Doktorantkę i zespół Promotorów na kontynuację tych badań. Szczególnie w spodziewanych kolejnych falach infekcji SARS-Co-2. Mam również pytanie do Autorki czy uważa za celowe podjęcie próby suplementacji niektórych preparatów (np. Witaminy D3, wapń) w profilaktyce przebiegu COVID-19 oraz jak wszystkie parametry (badane przez zespół Doktorantki) zachowywały się (będą zachowywać) w kolejnych falach infekcji.

Czwarta praca dotyczy oceny predyktorów ciężkiego przebiegu COVID-19 w grupie kobiet w ciąży. Praca oparta jest na dużym materiale klinicznych (52 ciężarnych kobiety) i tym bardziej reprezentatywny że ciężki i krytyczny przebieg dotyczył prawie 35% chorych. Ten artykuł ma duże walory praktyczne (np. wskazanie na nadciśnienie tętnicze, cukrzyce, limfopenię, niskie stężenie wapnia, cholesterolu i białka całkowitego jako czynników indukujących pogorszenie przebiegu choroby). Trochę niejasne pozostaje dla mnie czy zmiany obrazu morfologicznego krwi są następstwem ciężkiego przebiegu schorzenia czy jego przyczyną?

Wnioski są zgodne z celami pracy i wynikają z badań i obserwacji prowadzonych przez Doktorantkę.

Całość pracy Pani lek. Laury Zuzia- Janiszewskiej oceniam bardzo wysoko. Artykuły naukowe będące osnową rozprawy zostały opublikowane w renomowanych (i wymagających) czasopismach o wysokim indeksie oddziaływania IF oraz pomimo tego, iż były one wydane w 2022 roku to dwa z nich były cytowane już trzykrotnie (wg Bazy Scopus). Całość osiągnięć naukowych wskazanych jako rozprawa doktorska jest spójna tematycznie oraz poprawnie zaplanowana i zrealizowana. Ich wartość naukowa jest duża, aktualna i ma dużo walorów poznawczych i praktycznych. Chciałby również podkreślić zdolność Doktorantki to tworzenia interdyscyplinarnych zespołów naukowych zarówno w obrębie jednej instytucji jak i w wymiarze ponadregionalnym. To niezwykle cenna cecha wśród naukowców. Podsumowując chciałbym powiedzieć, że jest to jedna z

najlepszych rozpraw doktorskich jaką miałem przyjemność recenzować – serdecznie gratuluje Pani lek. Laurze Ziuzia-Januszeńskiej oraz zespołowi Promotorów.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 pozycja 1668). Jednocześnie ze względu na unikalne walory pracy wnoszę o jej wyróżnienie.

Zwracam się z wnioskiem do Pani Przewodniczącej i Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie lekarz Laury Ziuzi-Januszeńskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.